

Rantasalmen kunnan hankintaohje

Kansalliset ja pienhankinnat

Kunnanhallitus 20.12.2023 § 370

Sisällys

Johdanto.....	1
Kansalliset ja EU-kynnysarvot.....	1
Erityiset kansalliset kynnysarvot	1
Hankinnan ennakoitu arvo	2
Kansallisia hankintoja koskevat periaatteet ja suunnittelu	2
Hankintalain tavoitteet.....	2
Hankintalain periaatteet.....	2
Suunnitelmallisuus	3
Kansallisten hankintojen tarjouskilpailu.....	3
Hankintamenettelyt.....	3
Avoin menettely	3
Rajoitettu menettely.....	3
Neuvottelumenettely	4
Sidosyksikköhankinta.....	4
Kansallisten hankintojen tarjouspyyntö	5
Tarjousten käsittely.....	7
Hankintapäätös ja muutoksenhaku.....	8
Suorahankinta ja sen perusteet.....	8
Hankintasopimus.....	9
Sosiaali- ja terveystalvetut sekä muut erityiset palveluhankinnat	10
Pienhankinnat	11
Pienhankintojen yleiset periaatteet	11
Pienhankintojen suunnitelmallisuus	11
Pienhankintamenettelyn yleinen kulku.....	12
Pienhankinnan hyväksyminen.....	12
Tavara- ja palveluhankinnat (Hankinnat alle 60.000 euroa, alv 0 %).....	12
Vähäiset hankinnat – arvo alle 5 000 euroa, alv 0 %	12
Hankinnan arvo 5 000–19.999 euroa, alv 0 %.....	12
Hankinnan arvo 20.000–60.000 euroa, alv 0 %.....	13
Sosiaali- ja terveystalvetut, hankinnan arvo alle 400.000 euroa, alv 0 % sekä muut erityiset palvelut, hankinnan arvo alle 300.000 euroa, alv 0 %	14
Rakennusurakat, hankinnan arvo alle 150.000 euroa, alv 0 %.....	15
Pienhankintojen suorahankintaperusteet.....	15
Sopimus / tilaus.....	16

Sidosyksikköhankinta.....	16
Tilaajavastuulaki	16
Hankintojen valvonta	17
Hankinta-asiakirjojen julkisuus.....	17
Esteellisyys julkisissa hankinnoissa.....	17

Liite 1 Hankintojen pikaohje

Johdanto

Hankintaohje perustuu hankintalain (1397/2016) säädöksiin ja se koskee Rantasalmen kunnassa tämän ohjeen hyväksymisen jälkeen aloitettuja hankintoja. Sen lisäksi mitä hankintalaissa säädetään, noudatetaan Rantasalmen kunnan ja kuntakonsernin hankintayksiköiden hankinnoissa näitä ohjeita. Tämän hankintaohjeen liitteenä on hankintojen pikaohje (liite 1).

Tätä ohjetta sovelletaan pienhankintoihin ja kansallisen kynnysarvon ylittäviin hankintoihin. Hankintalain säädökset ovat kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa hankinnan tekniseen toteuttamisen väljät ja antavat täten hankintayksikölle harkintavaltaa hankintojen toteuttamisen suhteen. Pienhankintojen suhteen hankintalaissa ei ole säännöksiä.

Tätä hankintaohjetta ei sovelleta EU-kynnysarvon ylittäviin hankintoihin, joita koskien on hankintalaissa tarkat säännökset. Tässä ohjeessa ei myöskään käsitellä erityisalojen hankintalain piiriin kuuluvia hankintoja.

Rantasalmen kunnassa on käytössä Cludia kilpailuttamisjärjestelmä, jota käytetään sekä kansallisen että EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa tarjouspyynnön valmisteluun ja julkaisuun. Pienhankinnat puolestaan tehdään Cludia pienhankinnassa. Tarjoajat puolestaan jättävät tarjouksensa kansallisen, että EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa Tarjouspalvelu -portaalissa ja pienhankintojen kyseessä ollessa Pienhankintaportalissa. Tarjoajien rekisteröityminen portaalisiin on maksuton.

Tämän ohjeen päivittämisestä vastaa hallinnon toimiala.

Kansalliset ja EU-kynnysarvot

Kansallisia hankintoja ovat kansallisen kynnysarvon suuruiset tai ylittävät hankinnat ja EU-kynnysarvon alittavat tavara- ja palveluhankinnat, rakennusurakat ja suunnittelukilpailut.

Hankintojen jaottelu	Kansalliset kynnysarvot 25§	EU-kynnysarvot 26§
Tavara- ja palveluhankinnat	60 000 €	221 000 € (kunnat)
Rakennusurakat	150 000 €	5 538 000 €
Suunnittelukilpailut	60 000 €	221 000 € (kunnat)
	ALV 0 %	rajat vuoden 2024 mukaisesti

Eriyiset kansalliset kynnysarvot

Sosiaali- ja terveystalvotuille sekä muille erityisille palveluille (hankintalain liitteen E palveluille) on määritelty omat erityiset kansalliset kynnysarvonsa, mutta näille hankinnoille ei ole erikseen määritelty EU-kynnysarvoa. Näiden palvelujen kansalliset kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa noudatetaan osin EU-hankintoja koskevia menettelysääntöjä ja osin juuri SOTE- ja muille erityisille palveluhankinnoille säädettyjä menettelysääntöjä. Tässä ohjeessa ei ole tarkemmin käsitelty käyttöoikeussopimuksia. Selkeyden vuoksi todettakoon, että hankintalain liitteen E Sosiaali- ja terveystalvotuiden listaus sisältää myös muitakin kuin ei suoraan sosiaali- ja terveystoimeen liittyviä palveluita.

Hankintojen jaottelu (rajat vuoden 2023 mukaisesti)	Kansalliset kynnysarvot ALV 0 %
Muut erityiset palveluhankinnat (Hankintalain liitteessä E määritellyt palvelut)	431 000 €
Sosiaali- ja terveystalvotut (Liite E)	1 000 000 €
Käyttöoikeussopimukset	5 382 000 €

Hankinnan ennakoitu arvo

Kun selvitetään sitä, onko kyseessä pienhankinta, kansallinen hankinta vai EU-kynnysarvon ylittävä hankinta, on määriteltävä hankinnan ennakoitu arvo. Sitä arvioitaessa on perusteena käytettävä suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Arvoa laskettaessa on otettava huomioon myös hankintasopimukseen sisältyvät mahdolliset optio- ja pidennysehdot. Toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen kohdalla käytetään laskennallisena sopimuskautena 48 kuukautta. Kyseessä on hankintayksikön oma arvio hankinnan arvonlisäverottomasta kokonaisarvosta hankinnan aloittamishetkellä eli esimerkiksi hankintailmoituksen julkaisemisen hetkellä. Hankintayksikön on kuitenkin asianmukaisesti ja riittävän tarkasti asiaa selvittäen arvioitava hankinnan arvo. Jos arvo on laskettu perusteettomasti väärin ja toteutuneiden tarjousten hinnat ylittävät merkittävästi hankintayksikön ennakoitun arvion ja kynnysarvo ylittyy, tulee kilpailutus keskeyttää ja julkaista hankinnasta uusi ilmoitus. Hankintoja ei saa pilkkoa osiin tai laskea hankinnan arvoa poikkeuksellisin menetelmin hankintalain säännösten kiertämiseksi.

Kansallisia hankintoja koskevat periaatteet ja suunnittelu

Kansallisia hankintoja säädetään hankintalain (1397/2016) I ja IV osassa sekä III osan 99–106 § pykälissä, joissa on myös viittaukset 40 §, 41 §, 62 § ja 80–86 §. Kansallisia hankintoja tehtäessä tulee ottaa huomioon hankintalaissa mainitut julkisia hankintoja koskevat tavoitteet ja periaatteet.

Hankintalain tavoitteet

Hankintalain tavoitteet:

- tehostaa julkisten varojen käyttöä
- edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä
- turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet tarjota tavaroita, palveluja ja rakennusurakoita julkisissa tarjouskilpailuissa.

Hankintatoimi tulee järjestää siten, että

- hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksikäyttäen sekä ympäristö ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen
- pienet ja keskisuuret yritykset ja muut yhteisöt pääsevät tasapuolisesti muiden tarjoajien kanssa osallistumaan tarjouskilpailuihin
- hankintayksiköt voivat käyttää puitejärjestelyjä sekä tehdä yhteishankintoja julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa.

Hankintalain periaatteet

Hankintalain periaatteet ovat tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu, avoimuus ja suhteellisuus sekä hyvän hallinnon periaatteet.

Avoimuus

- hankinnasta tulee julkaista kansallinen hankintailmoitus (ei koske pienhankintaa tai puitejärjestelyä)
- hankintaa koskevista ehdoista tulee antaa kaikille asianosaisille samalla tavalla tietoa

Tasapuolisuus ja syrjimättömyys

- jokaisessa hankinnan vaiheessa kaikkia tarjoajia tulee kohdella tasapuolisesti ja syrjimättömästi
- hankinnan ehtojen tulee olla kaikille samat

Suhteellisuus

- hankinnan vaatimukset ja toimintamallit suhteutetaan hankinnan arvoon ja luonteeseen.

Suunnitelmallisuus

Kansallisen hankinnan ja pienhankinnan ehdoton edellytys on se, että hankintaan on olemassa tavaran tai palvelun tarve ja siihen on olemassa osoitettava määräraha. Hankintayksikön on hyvä tehdä hankintasuunnitelma, jonka avulla on mahdollista saada selville kaikki yksittäiset samaa tuoteryhmää koskevat toistuvat hankinnat vuoden aikana. Näitä kannattaa yhdistää tarkoituksenmukaisiksi kokonaisuuksiksi päällekkäisen työn vähentämiseksi esimerkiksi kilpailuttamalla Rantasalmen kunnan sisäisiä puitejärjestelyjä tai hyödyntämällä yhteishankintayksikköjen esimerkiksi Järvi-Saimaan Palvelut Oy:n, Kuntien Tiera Oy:n, Hansel Oy:n, Sansia Oy:n tai Savonlinnan hankintarekkaan kilpailuttamia puitejärjestelyjä. Suunnitelmallisuutta tulee mahdollistaa liittymällä puitejärjestelyihin etukäteen kiinnostuksen ilmaisun vaiheessa tai muussa ilmoittautumisvaiheessa. Etukäteisliittymisellä tai kiinnostuksen ilmaisulla ei voi sitoa kuntaa yksinomaisesti käyttämään kyseistä puitejärjestelyä. Kilpailutettuja hankintakanavia tulee suosia hankintoja tehdessä.

Kansallisten hankintojen tarjouskilpailu

Kansalliset hankinnat on aina kilpailutettava. Ennen hankinnan kilpailuttamista on hyvä selvittää markkinatilannetta ja tarjontaa esimerkiksi internetissä tai tehdä alustavia tiedustelua sähköpostitse tiedossa olevilta tarjoajilta.

Hankinta tulee toteuttaa aina hankinnan luonteeseen ja kokoon suhteutettuna parhaiten soveltuvaa menettelyä käyttäen. Hankintayksikkö määrittelee itse menettelyn kulun kansallisessa hankinnassa. Hankintamenettely on kuvattava joko hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Kuvaus tulee tehdä siten, että tarjoajat pystyvät sen perusteella yksiselitteisesti ennakoimaan käytetyn hankintamenettelyn luonteen ja kulun sekä tietävät oman roolinsa menettelyssä.

Rantasalmen kunnassa on käytössä sähköinen Cludia kilpailutusjärjestelmä, jossa tarjouspyynnöt tehdään ja julkaistaan. Tämän lisäksi tarjouspyynnöt tai tieto niistä julkaistaan Rantasalmen kunnan kotisivuilla.

Hankintamenettelyt

Avoim menettely

Avoim menettely on hankintamenettely, jossa hankintayksikkö julkaisee hankintailmoituksen ja asettaa saataville tarjouspyynnön. Kaikki halukkaat toimittajat voivat tehdä tarjouksen.

Avoimessa menettelyssä tarjouspyyntö voidaan lähettää myös suoraan tiedossa oleville potentiaalisille tarjoajille hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen. Toimittaja on valittava tarjouspyynnössä ilmoitetuin perustein tarjouksensa jättäneiden tarjoajien joukosta. Hankintayksikkö määrittää itse hankinnan määräajat, mutta ne on oltava kohtuulliset hankinnan luonne, koko ja tarjouksen laatimiseen kuluva aika huomioon ottaen.

Rajoitettu menettely

Rajoitettu menettely on menettely, jossa hankintayksikkö julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen ja johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Osallistumishakemusten jättäneiden toimittajien joukosta valitaan ne, joille varsinainen tarjouspyyntö lähetetään. Ainoastaan hankintayksikön valitsema ehdokkaat voivat siis tehdä tarjouksen.

Osallistujien määrän rajaamista varten hankintayksikkö ilmoittaa hankintailmoituksessa ehdokkaiden rajaamiseen käytettävät soveltuvuusvaatimukset ja arviointiperusteet. Hankintailmoituksessa ilmoitetaan, kuinka monta tarjoajaa menettelyyn kutsutaan. Ilmoitettu määrä on myös kutsuttava, ellei soveltuvia ehdokkaita ole tätä ilmoitettua määrää vähemmän. Hankinnan määräaika tulee olla kohtuulliset hankinnan luonne, koko ja tarjouksen laatimiseen kuluva aika huomioon ottaen. Tarjouspyyntö voidaan julkaista vasta tarjoajien valinnan jälkeen ja se lähetetään vain menettelyyn valituille tarjoajille.

Neuvottelumenettely

Neuvottelumenettely on hankintamenettely, jossa hankintayksikkö julkaisee hankinnasta hankintailmoituksen ja johon kaikki halukkaat toimittajat voivat pyytää saada osallistua. Osallistumishakemuksensa jättäneiden toimittajien joukosta valitaan ne, jotka kutsutaan neuvottelumenettelyyn. Osallistujien määrän rajaamista varten hankintayksikkö ilmoittaa hankintailmoituksessa ehdokkaiden rajaamiseen käytettävät soveltuvuusvaatimukset ja arviointiperusteet. Hankintailmoituksessa ilmoitetaan, kuinka monta tarjoajaa menettelyyn kutsutaan. Ilmoitettu määrä on myös kutsuttava, ellei soveliaita ehdokkaita ole vähemmän. Hankinnan määräaika tulee olla kohtuulliset hankinnan luonne, koko ja tarjouksen laatimiseen kuluva aika huomioon ottaen. Tarjouspyyntö voidaan julkaista vasta tarjoajien valinnan jälkeen ja se lähetetään vain menettelyyn valituille tarjoajille.

Sidosyksikköhankinta

Sidosyksikköhankinta on hankintalain mukainen tilanne, jossa hankintayksikkö tekee hankinnan toiselta hankintayksiköltä, johon sillä on määräysvalta. Sidosyksikköhankinnassa ei tarvitse noudattaa normaalia kilpailutusmenettelyä, mutta sidosyksikön on täytettävä tietyt edellytykset. Sidosyksikköhankinnasta käytetään joskus myös nimitystä in-house hankinta.

Sidosyksikköhankinnan edellytykset ovat seuraavat:

- Sidosyksikön on oltava hankintayksiköstä muodollisesti erillinen ja päätöksenteon kannalta itsenäinen yksikkö. Esimerkiksi osakeyhtiömuotoinen yhtiö katsotaan tällaiseksi yksiköksi.
- Hankintayksikön on käytettävä sidosyksikköön määräysvaltaa yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa. Määräysvalta tarkoittaa, että hankintayksiköllä on ratkaisevaa päätösvaltaa sidosyksikön strategisiin tavoitteisiin ja merkittäviin päätöksiin. Sidosyksikössä ei saa olla yksityistä pääomaa.

Sidosyksikön on harjoitettava liiketoimintaansa pääasiassa määräysvaltaa käyttävien hankintayksiköiden kanssa. Sidosyksikön liikevaihdosta enintään 5 % ja enintään 500 000 euroa saa olla peräisin muilta kuin määräysvaltaa käyttäviltä hankintayksiköiltä. Tälle rajoitukselle on kaksi poikkeusta: jos markkinaehtoista toimintaa ei ole tai jos ulosmyynti on euromääräisesti vähäistä.

Sidosyksikköhankinta on merkittävä soveltamisalapoikkeus hankintalainsäädännössä, koska se mahdollistaa hankintojen tekemisen ilman kilpailutusta. Sidosyksikköhankinnan voi tehdä myös EU-kynnysarvon ylittävästi.

Ohjeen kirjoittamishetkellä kunta voi tehdä sidosyksikköhankintoja kuntakonserniin kuuluvilta yhteisöiltä sekä Koha-Suomi Oy:ltä, Kuntien Tiera Oy:ltä ja Sansia Oy:ltä.

Sidosyksikköhankinnan osalta tehdään päätös viranhaltijapäätöksenä tai toimielimen päätöksenä tämän ohjeen euromääräisiä rajoja soveltaen ja kunnan hallintosäännön mukaisesti.

Kansallisten hankintojen tarjouspyyntö

Rantasalmen kunnassa on käytössä sähköinen Cludia-kilpailutusjärjestelmä, jossa tarjouspyynnöt tehdään. Tarjouspyynnössä tarjoajia pyydetään selvittämään kaikki ne tiedot, jotka ovat merkityksellisissä ja oleellisissa hankinnassa sekä joiden perusteella voidaan saada vertailukelpoisia tarjouksia.

Tarjouspyynnön keskeinen sisältö:

- hankintayksikön nimi, yhteystiedot sekä yhteyshenkilön yhteystiedot
- hankintamenettelyn kuvaus
- hankinnan kohteen määrittely
- hankinnan kohteen tekniset, laatu- ja mahdolliset muut vaatimukset riittävän tarkasti kuvattuna
- hankittava/t määrä/t ja yksiköt
- hintatiedot
- ehdokkaiden tai tarjoajien sekä näiden mahdollisten alihankkijoiden taloudelliseen ja rahoitukseen tilanteeseen, tekniseen kelpoisuuteen ja ammatilliseen pätevyyteen liittyvät ja muut vaatimukset sekä luettelo asiakirjoista, joita ehdokkaan tai tarjoajan on tätä varten toimitettava
- kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste ja mahdolliset vertailuperusteet ja vaadittavat selvitykset
- toimitusaikaa, toimitusehtoa, maksuehtoa (30 pvä netto) ja laskujen käsittelyä koskevat tiedot (verkkolaskutus on aina ensisijainen vaihtoehto)
- sopimusehtoja koskevat tiedot tai sopimusluonnos
- määräaika mahdollisille tarjousaika koskeville kysymyksille
- tarjousten toimitusosoite
- määräaika tarjousten jättämiselle
- tarjousten voimassaoloaika.

Tarjouspyyntö on laadittava niin selkeäksi, että tarjoajat voivat antaa sen perusteella vertailukelpoisia tarjouksia. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, jos hankintailmoitus ja tarjouspyyntö eroavat sisällöltään toisistaan, noudatetaan sitä, mitä hankintailmoituksessa ilmoitetaan.

5.2.1 Ehdokkaiden ja tarjoajien soveltuvuus sekä poissulkuperusteet

Ehdokkaille ja tarjoajille voi kansallisissa hankinnoissa asettaa soveltuvuusvaatimuksia. Ne voivat koskea ehdokkaan tai tarjoajan

- rekisteröitymistä
- taloudellista tilannetta esimerkiksi luottoluokitusta tai liikevaihtoa
- teknistä suorituskykyä tai ammatillista pätevyyttä, esimerkiksi aiempaa kokemusta vastaavista hankinnoista.

Soveltuvuusvaatimusten tulee olla suhteessa hankinnan kohteeseen. Ne on ilmoitettava joko hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Hankintayksikkö voi vaatia, että tarjoajat antavat tarjouksensa osana vakuutuksen siitä, että ne täyttävät hankintayksikön asettamat soveltuvuutta koskevat vaatimukset. Vakuutuksessa annettujen tietojen paikkansapitävyys tulee tarkastaa tarjouskilpailun voittajan osalta ennen hankintasopimuksen allekirjoittamista. Hankintayksikön on suljettava tarjouskilpailusta ehdokas tai tarjoaja, joka ei vastaa sen asettamia soveltuvuusvaatimuksia.

Kansallisissa hankinnoissa voidaan käyttää myös EU-hankintojen pakollisia ja harkinnanvaraisia poissulkuperusteita. Mikäli niitä käytetään, tulee se ilmoittaa joko hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Pakollisten poissulkuperusteiden käyttöä kannattaa kuitenkin rajoittaa niitä koskevan rikosrekisteriotteen tarkastamisen vuoksi. Jos tarjoajaa tai ehdokasta koskee jokin poissulkuperuste, on tarjoajalla mahdollisuus ilmoittaa ns. korjaavista toimenpiteistä, joihin tarjoaja on ryhtynyt poistaakseen poissulkuperusteen olemassaolosta aiheutuvia vaikutuksia. Halutessaan hankintayksikkö voi myös kansallisissa hankinnoissa käyttää yhteistä eurooppalaista hankinta-asiakirjaa ESPD:tä vakuutuksena tarjoajien soveltuvuusvaatimusten täyttymisestä, mutta tämä ei ole pakollista.

5.2.2 Kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste ja vertailuperusteet

Hankintailmoituksessa ja tarjouspyynnössä on ilmoitettava kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste (hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hintalaatu-suhteeltaan paras) ja mahdolliset vertailuperusteet. Vertailuperusteiden tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja mahdollistaa tarjousten puolueeton ja syrjimätön arviointi. Vertailun helpottamiseksi ja todentamiseksi on hyvä käyttää painoarvoja.

5.2.3 Hankintailmoitus

Kansallisen hankinnan hankintailmoitukset on ilmoitettava HILMAssa (www.hankintailmoitukset.fi). Kun tarjouspyyntö tehdään Cludia kilpailutusjärjestelmässä, hankintailmoitus muodostuu tarjouspyynnön perusteella. Hankintailmoitus myös julkaistaan Cludian kautta ja se tulee automaattisesti näkyviin HILMAan. Hankintayksikkö julkaisee tarjouspyynnön kunnan internetsivuilla, mutta ensin on julkaistava HILMAssa hankintailmoitus.

Hankintailmoituksessa on oltava vähintään seuraavat tiedot:

- hankintayksikön virallinen nimi ja yhteystiedot
- hankintayksikön luonne
- hankintayksikön hankinnalle antama nimi ja hankinnan kuvaus sekä hankinnan sisältöä kuvaavat CPV-koodi/t
- hintahaarukka tai ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa
- hankintalaji
- hankintamenettelyn kuvaus
- kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste
- tieto siitä, hyväksytäänkö osatarjoukset tai vaihtoehdotiset tarjoukset
- tieto siitä, varataanko hankinta työkeskuksille tai vastaaville toimittajille taikka toteutettavaksi työohjelmien yhteydessä
- hankinnan kokoon ja laatuun nähden kohtuullinen määräaika, johon mennessä tarjoukset tai osallistumishakemukset on viimeistään toimitettava hankintayksikölle. Kohtuullisena aikana pidetään yleisesti ottaen neljätoista kalenteripäivään tarjouspyynnön julkaisemisesta.

Jos hankintayksikkö valitsee ne ehdokkaat, jotka voivat antaa tarjouksia tai osallistua neuvotteluihin, ja asettaa tarjoajien tai ehdokkaiden arvioimiseksi soveltuvuusvaatimuksia, hankintailmoituksessa tulee ilmoittaa lisäksi:

- mistä tiedot vaatimuksista ja niiden todentamiseksi vaadittavista asiakirjoista ovat saatavilla, tullaanko ehdokkaiden määrää rajoittamaan.

Tarjousten käsittely

Tarjoukset käsitellään noudattaen tarjoajien tasapuolisuuden ja syrjimättömän kohtelun periaatteita sekä tarjouspyynnön ehtoja. Tarjoukset avataan yhtä aikaa tarjousten jättämisen määräajan umpeuduttua. Tarjousten avaamisesta laaditaan avauspöytäkirja.

Kun tarjouspyyntö on tehty ja julkaistu Cludia -kilpailutusjärjestelmän kautta, tarjoajat jättävät tarjouksensa määräaikaan mennessä Tarjouspalvelu.fi-portaaliin. Tämä mahdollistaa myös tarjousten samanaikaisen avaamisen kilpailutusjärjestelmässä. Tarjousten avaamisesta muodostuu Cludiassa myös avauspöytäkirja.

5.3.1 Tarjoajan soveltuvuuden ja tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkastaminen

Määräaikaan mennessä saapuneista tarjouksista tarkastetaan ensin se, että tarjoukset ovat tarjouspyynnössä ja sen liitteissä asetettujen ehtojen mukaisia. Tämä koskee se ns. sanottuja tarjousten muotoseikkoja, että tarjottua tavaraa tai palvelua. Voittaneen tarjouksen osalta tarkastetaan se, että tarjoaja täyttää asetetut soveltuvuusvaatimukset tai että tarjoaja on antanut näitä koskevan vakuutuksen ja vakuutuksessa annettujen tietojen todenperäisyys.

5.3.2 Tarjousten täsmentäminen

Hankintayksikkö voi pyytää tarjoajaa toimittamaan, lisäämään, selventämään tai täydentämään puutteellisia tai virheellisiä tietoja tai asiakirjoja. Hankintayksiköllä on oikeus, mutta ei velvollisuutta pyytää täsmennyksiä. Täsmentämisessä on kaikkia tarjoajia kohdeltava tasapuolisesti ja annettava kaikille tarjoajille samanlaiset mahdollisuudet täsmentämiseen. Jos virhe tai tulkinnanvaraisuus hankinta-asiakirjoissa johtuu hankintayksiköstä, on hankintayksikön se korjattava ja ilmoitettava tarjoajille sekä pyydettävä tarvittavat täsmennykset sen mukaisesti.

Täsmennyspyyntö tehdään Cludiassa ja tarjoaja myös antaa täsmennyksensä Cludiassa. Täsmentämiselle on asetettava määräaika, johon mennessä täsmennykset tai selvennykset on toimitettava hankintayksikölle. Myös vertailussa käytettäviä tietoja voidaan täsmentää.

Täsmentäminen ei kuitenkaan saa johtaa tarjouksen kiellettyyn muuttamiseen tai parantamiseen.

5.3.3 Tarjoajan ja tarjousten poissulkeminen

Jos tarjous ei vastaa hankintailmoitusta, tarjouspyyntöä tai tarjousmenettelyn ehtoja, se tulee sulkea pois tarjouskilpailusta. Tarjouskilpailusta on myös suljettava pois ehdokas tai tarjoaja, joka ei täytä soveltuvuusvaatimuksia tai jota koskee jokin muu poissulkuperuste.

Tarjoajalla on kuitenkin oikeus esittää soveltuvuusvaatimuksen täyttämistä koskevan vakuutuksen yhteydessä näyttöä luotettavuudestaan ja siitä, että se on tehnyt korjaavia toimenpiteitä poistaakseen poissulkuperusteen vaikutuksia. Jos hankintayksikkö katsoo näytön ja luotettavuuden riittäväksi, se ei saa sulkea tarjoajaa pois tarjouskilpailusta.

Tarjoajan tai tarjouksen poissulkemisesta tarjouskilpailusta tehdään erillinen oma poissulkupäätös, jossa päätös on riittävän tarkasti, selkeästi ja yksiselitteisesti perusteltava. Päätös tehdään Dynastyssa ja sen tekee se, jolla on toimivalta kyseisessä hankinta-asiassa. Päätökseen lisätään

muutoksenhakuohjeet ja se annetaan tiedoksi sille, jota asia koskee. Poissulkupäätös voidaan tehdä joko samaan aikaan hankintapäätöksen kanssa tai monivaiheisessa menettelyssä, esimerkiksi rajoitetussa menettelyssä aiemmin valittaessa tarjoajia menettelyyn.

5.3.4 Tarjousten vertailu

Tarjouksista on valittava kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous eli se tarjous, joka on hinnaltaan halvin, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras käyttäen ainoastaan tarjouspyynnössä ilmoitettuja vertailuperusteita.

Hankintapäätös ja muutoksenhaku

Rantasalmen kunnan hankintojen ratkaisuoikeudet on määritelty erikseen Rantasalmen kunnan hallintosäännössä.

Hankintayksikön on tehtävä perusteltu päätös kaikista ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuista. Päätös tehdään Dynastyssa viranhaltijapäätöksenä. Päätöksestä on käytävä ilmi ainakin ehdokkaan tai tarjoajan poissulkemisen ja tarjouksen hylkäämisen perusteet. Hankintapäätöksen tulee sisältää olennaiset tiedot tarjouskilpailun ratkaisemisesta kuten voittaneen tarjoajan nimi sekä tiedot vertailuperusteiden soveltamisesta. Päätöksessä tulee esittää tarjousvertailua koskevat perustelut sillä tarkkuudella, että tarjoajalle käy ilmi oman tarjouksensa sijoittuminen suhteessa muihin.

Vertailuperusteiden soveltamisesta saatu pistemäärä on perusteltava ja vertailusta tulee ilmetä, miten kutakin tarjousta on arvioitu kunkin vertailuperusteen osalta toisiinsa.

Hankintapäätökseen on kirjattava ehto, jonka mukaan sopijapuolia sitova sopimus syntyy vasta, kun kaikki sopijapuolet ovat allekirjoittaneet sopimuksen tai kun tilaus on tehty.

Hankintapäätökseen liitetään valitusosoitus, jossa selostetaan, miten asia on mahdollista saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi ja hankintoaikasuohje, jossa selostetaan, miten asia voidaan saattaa uudelleen käsiteltäväksi. Valitusosoitus ja oikaisuohjeet ovat valmiina pohjana Dynastyssa.

Hankintapäätös annetaan tiedoksi kirjallisesti niille, joita asia koskee. Hankintalain mukaan päätös annetaan tiedoksi ensisijaisesti ehdokkaan tai tarjoajan antamaa sähköistä yhteystietoa käyttäen. Hankintapäätöksen tiedoksianto tapahtuu Clouidian kautta.

Puitejärjestelystä (ei kuitenkaan puitejärjestelyyn perustuvasta hankinnasta) on lisäksi laadittava hankintalain 124 §:n mukainen kertomus. Hankintayksikön on dokumentoitava riittävästi hankintamenettelyn eri vaiheet ja niihin liittyvät ratkaisut. Asiakirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan hankintasopimuksen tekemisestä, mutta kuitenkin sopimuksen voimassaolon ajan. Kertomusta ei ole tarpeen laatia, jos samat asiat ilmenevät hankintaa koskevasta päätöksestä, jälki-ilmoituksesta tai muista hankinta-asiakirjoista. Kertomuksen sisällöstä on säädetty hankintalain 124 §:ssä.

Suorahankinta ja sen perusteet

Pääsääntönä hankintalaissa on kaikkien julkisten hankintojen kilpailuttaminen. Suorahankinta on poikkeus tästä pääsäännöstä. Syy suorahankinnan käyttämiseen on aina todettava ennalta, ja se on perusteltava hankintapäätöksessä tai siihen liittyvässä muussa asiakirjassa.

Suorahankinta on menettely, jossa hankintayksikkö julkaisematta hankintailmoitusta neuvottelee kaikista hankinnan ehdoista yhden tai useamman valitsemansa tarjoajan kanssa. Hankinta tehdään siis järjestämättä hankinnasta tarjouskilpailua.

Suorahankinta on kuitenkin erotettava tilauksista, jotka tehdään kilpailutettujen puitesopimusten ja järjestelyjen perusteella. Kyseessä olevat tilaukset ovat jo kilpailutettujen sopimusten täytäntöön panemista, eivätkä itsenäisiä muutoksenhakukelpoisia hallintopäätöksiä.

Kansallisten hankintojen suorahankintaperusteet ovat samat kuin EU-kynnysarvojen suorahankintaperusteet (HankL 1397/2016, 40 §).

5.5.1 Suorahankintailmoitus

Kansallisen kynnysarvon ylittävissä suorahankinnoissa saa hankintalain 131 §:n mukaan tehdä vapaaehtoisen suorahankintailmoituksen. Se on suositeltavaa tehdä silloin, kun hankinnan arvo on lähellä EU-kynnysarvoa tai kyse on muuten Rantasalmen kunnan kannalta merkittävästä hankinnasta.

Suorahankintailmoituksessa on oltava vähintään seuraavat pakolliset tiedot:

- hankintayksikön nimi ja yhteystiedot
- hankintayksikön luonne
- hankintayksikön hankinnalle antama nimi ja hankinnan kuvaus
- hintahaarukka tai ennakoitu arvo ilman arvonlisäveroa
- hankintalaji
- sopimuskumppanin nimi ja yhteystiedot
- perustelut suorahankinnalle.

Hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 14 päivän odotusajan kuluttua suorahankintailmoituksen julkaisemisesta. Suorahankinnat julkaistaan HILMA-ilmoituskanavassa. Jos suorahankintailmoitusta ei ole tehty, valitusaika on kuusi (6) kuukautta hankintasopimuksen tekemisestä.

Hankintasopimus

Hankintapäätöksen tekemisen jälkeen hankintayksikkö tekee hankinnasta sopimuksen. Sopimus syntyy erillisen kirjallisen sopimuksen tekemisellä, ei hankintapäätöksen tiedoksiannon perusteella. Sopimukseen kirjataan kaikki hankintaa koskevat olennaiset tiedot. Sopimus tallennetaan Dynastyn sopimushallintaan. Sopimusten allekirjoittamisessa käytetään ensisijaisesti Rantasalmen kunnan omaa vahvaa sähköistä allekirjoitusta. Hankintayksikkö vastaa sopimuksen tekemisestä, tallentamisesta sekä allekirjoittamisesta.

Hankintasopimukseen on hyvä sisältää vähintään seuraavat keskeiset tiedot (hankinnan luonne huomioon ottaen):

- sopimuksen numero (esimerkiksi Dynastyta saatava sopimusnumero)
- sopijapuolten nimet, yhteystiedot ja -henkilöt sekä y-tunnukset
- hankinnan kohteen kuvaus ja vaatimukset
 - hankittavat tuotteet/palvelut
 - tuotekoodit ja määrät
 - tekniset vaatimukset
 - palvelukuvaukset
- osapuolten vastuut ja velvoitteet
- hinta- ja alv-tiedot
 - yksikköhinnat
 - kokonaishinnat
 - alennukset
 - alv:t
- toimitusaika tai sopimuskausi
- toimitusehto (esim. TOP Rantasalmi FIN01, tarkka toimitusosoite ja muut toimitusta koskevat tiedot)
- maksuehto 30 pvä netto

- verkkolaskutusohjeet
- palveluhankinnassa laadun seurantaan liittyvät asiat
- seuraamukset toimittajan virheestä tai viivästyksestä
- vahingonkorvaus
- mahdolliset immateriaalioikeudet
- luottamuksellisuus, tietoturva
- sopimuksen purkaminen, irtisanominen, siirto ja muuttaminen
- erimielisyyksien ratkaiseminen
- sovellettava laki
- muut tarvittavat tiedot, esimerkiksi JYSE-, JIT- tai YSE-ehdot
- päiväykset ja (sähköiset) allekirjoitukset.

Sosiaali- ja terveystalvet sekä muut erityiset palveluhankinnat

Sosiaali- ja terveystalvetuista sekä erityisesti muista liitteen E erityisistä palveluista säädetään erikseen hankintalain 12 luvussa. Liitteen E mukaisia palveluja koskee vain yksi kynnysarvo, joten näissä hankinnoissa ei tarvitse noudattaa EU-hankintoja koskevaa sääntelyä.

Hankintayksikön käyttämän hankintamenettelyn tulee noudattaa hankintalain yleisiä periaatteita. Hankintamenettely etenee pääosin samoin kuin kansallisia kynnysarvon ylittävät tavara ja palveluhankinnat, mutta joitakin palveluiden erityispiirteitä on erikseen huomioitu.

5.7.1 Käyttäjien tarpeiden huomioiminen

Hankintalain 12 luvun mukaisissa hankinnoissa on otettava huomioon kyseistä palvelua koskeva lainsäädäntö. Sosiaali- ja terveystalvetujen hankinnassa palvelun käyttäjien yksilöllisten ja pitkäaikaisten sekä toistuvien hoito- tai sosiaalipalvelujen turvaamiseksi hankintayksikön on otettava huomioon käyttäjien erityistarpeet ja kuuleminen siten kuin muualla laissa säädetään.

Lisäksi hankinnassa on pyrittävä ottamaan huomioon palvelujen laatuun, jatkuvuuteen, esteettömyyteen, kohtuuhintaisuuteen, saatavuuteen ja kattavuuteen, eri käyttäjäryhmien erityistarpeisiin, käyttäjien osallistumiseen ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen sekä innovointiin liittyvät tekijät.

Pitkäkestoisia hoito- ja asiakassuhteita koskevan sosiaali- ja terveystalvetun hankinnassa hankintayksikön on pyrittävä määrittämään sopimusten kesto ja muut ehdot siten, että sopimuksista ei muodostu kohtuuttomia tai epätarkoituksenmukaisia seurauksia palvelun käyttäjille.

5.7.2 Suorahankintaperusteet E-liitteen mukaisissa palveluissa

Suorahankinnat sote- ja erityisissä palveluhankinnoissa on sallittu hankintalain 40–41 §:n mukaisin perustein.

Näiden lisäksi suorahankinta on mahdollista erityistilanteissa hankintalain 110 §:n mukaisesti:

Hankintayksikkö voi tehdä yksittäisissä tapauksissa suorahankinnan, jos tarjouskilpailun järjestäminen tai palvelun tarjoajan vaihtaminen olisi ilmeisen kohtuutonta tai erityisen epätarkoituksenmukaista asiakkaan kannalta merkittävän hoito- tai asiakassuhteen turvaamiseksi.

Suorahankinnasta voi julkaista suorahankintailmoituksen (katso kappale 5.5.1).

Suorahankintailmoituksen julkaiseminen on suositeltavaa kansallisen kynnysarvon ylittävissä liitteen E palveluhankinnoissa, koska se katkaisee muutoksenhakuajan 14 vuorokauden päähän ilmoituksen julkaisemisesta.

5.7.3 Tarjoajan poissulkeminen

SOTE- ja erityissä palveluhankinnoissa hankintayksikön tulee soveltaa hankintalain 80 §:ssä säädettyjä pakollisia poissulkuperusteita ja se voi soveltaa 81 §:ssä säädettyjä vapaaehtoisia poissulkemisperusteita. Ehdokkaiden ja tarjoajien korjaaviin toimenpiteisiin ja soveltuvuutta koskevien vaatimusten asettamiseen voidaan soveltaa, mitä hankintalain 82–86 §:ssä säädetään.

5.7.4 Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen valinta

Sen lisäksi, mitä hankintaohjeen luvussa 5.3 on todettu tarjouksen valinnasta, sote- ja erityisissä palveluhankinnoissa tulee huomioida seuraava periaate: Jos hankintayksikkö käyttää kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena ainoastaan halvinta hintaa, sen on esitettävä tätä koskevat perustelut hankinta-asiakirjoissa, hankintapäätöksessä taikka hankintamenettelyä koskevassa erillisessä kertomuksessa.

5.7.5 Hankintamenettelyä koskeva kertomus

Kansallisen kynnysarvon ylittävästä liitteen E palveluhankinnan hankintasopimuksesta on laadittava kertomus. Kertomusta ei ole tarpeen laatia niiltä osin kuin vastaavat tiedot ilmenevät hankintaa koskevasta päätöksestä, jälki-ilmoituksesta tai muista hankinta-asiakirjoista. Kertomuksen sisällöstä on säädetty hankintalain 124 §:ssä.

5.7.6 Odotusaika

Hankintasopimus voidaan pääsääntöisesti tehdä aikaisintaan 14 vuorokauden kuluttua hankintapäätöksen tiedoksiannosta (odotusaika). Poikkeukset odotusajan noudattamisesta on säädetty hankintalain 130 §:ssä.

Pienhankinnat

Pienhankintojen yleiset periaatteet

Pienhankintoja ovat kansallisen kynnysarvojen alle jäävät hankinnat.

Kansalliset kynnysarvot:

Hankintojen jaottelu	Kansalliset kynnysarvot, ALV 0 %
Tavara- ja palveluhankinnat (muut palvelut kuin SOTE- ja ns. muut erityiset palvelut)	60.000 euroa
Muut erityiset palveluhankinnat (Hankintalain liitteessä E määritellyt palvelut)	300.000 euroa
Sosiaali- ja terveystalvet (liite E)	400.000 euroa
Rakennusurakat	150.000 euroa
Käyttöoikeussopimukset	500.000 euroa

Pienhankintoihin ei sovelleta hankintalakia muuten kuin hankinta-oikaisua koskevin osin (HankL 135 §).

Pienhankinnoista ei ole myöskään velvollisuutta julkaista hankintailmoitusta HILMA-ilmoituskanavassa. Vaikka pienhankintoihin ei sovelleta hankintalakia, tulee niissä noudattaa julkisten hankintojen yleisiä periaatteita eli tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun, avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteita sekä hyvän hallinnon periaatetta (ks. kappale 4.2).

Pienhankintojen suunnitelmallisuus

Pienhankinnan perusedellytys on se, että hankintayksikössä on tarve tavaralle tai palvelulle ja että hankintaan on olemassa määräraha. Hankinnat tulee toteuttaa mahdollisimman

suunnitelmallisesti ja taloudellisesti tarkoituksen mukaisina kokonaisuuksina. Hankintaa ei saa pilkkoa keinotekoisesti. Toistuvat ja selkeästi pilkotut hankinnat voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, vaikka hankintalain mukainen valitusoikeus ei koskekaan pienhankintoja. Toistuvia pienhankintoja on myös mahdollista ja suositeltavaa toteuttaa joko Rantasalmen kunnan käyttöön kilpailutetuilla puitejärjestelyillä tai hyödyntämällä yhteishankintayksikköjen esimerkiksi yhteishankintayksikköjen esimerkiksi Järvi-Saimaan Palvelut Oy:n, Kuntien Tiera Oy:n, Hansel Oy:n, Sansia Oy:n tai Savonlinnan kaupungin hankintarenkaan kilpailuttamia puitejärjestelyjä.

Pienhankintamenettelyn yleinen kulku

Rantasalmen kunnassa on käytössä Cludia pienhankinta, jota kunnassa tulee käyttää pienhankintojen ilmoituskanavana. Vähäisten hankintojen (alle 5 000 € alv 0 %) ollessa kyseessä hintavertailua voidaan tehdä sähköpostikyselyiden avulla tai lähettämällä kirjallinen tarjouspyyntö suoraan potentiaalisille tarjoajille. Olennaista on se, että hankintamenettelyn kulku kuvataan avoimesti hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.

Tarjoajan valinta tulee tehdä tarjouspyynnössä ilmoitettuja vertailuperusteita ja valintakriteerejä käyttäen. Menettely tulee pitää mahdollisimman yksinkertaisena ottaen huomioon hankinnan arvo, laatu ja tiedossa oleva tarjonta.

Pienhankinnan hyväksyminen

Tilauksen, hankintapäätöksen ja hankintasopimuksen tekee se toimitus- tai viranhaltija, jolle on Rantasalmen kunnan hallintosäännön tai sen perusteella tehdyllä hallinnollisella päätöksellä annettu päätösvalta hankinta-asioissa.

Tavara- ja palveluhankinnat (Hankinnat alle 60.000 euroa, alv 0 %)

Vähäiset hankinnat – arvo alle 5 000 euroa, alv 0 %

Arvoltaan vähäisistä hankinnoista on varmistettava kustannusten kohtuullisuus. Suorahankinta on mahdollinen pelkästään hankinnan vähäisen arvon perusteella. Hintavertailua on hyvä kuitenkin tehdä esimerkiksi selvittäen puhelimitse hintatasoa tai selvittämällä verkkokauppojen päivän hintoja. Tilaus on aina tehtävä kirjallisesti.

Hankinnan arvo 5 000–19.999 euroa, alv 0 %

Hankinta kilpailutetaan julkaisemalla tarjouspyyntö Cludia – pienhankinnassa.

Suorahankinta ilman kilpailutusta on mahdollinen kohdan 5. ”Pienhankintojen suorahankintaperusteet” mukaisin perustein.

Tarjouspyyntö on laadittava mahdollisimman selkeästi ja riittävän yksityiskohtaisesti hankinnan kohde ja luonne huomioon ottaen. Tarjouspyynnöstä tulee ilmetä vähintään seuraavat asiat:

- hankinnan kohteen kuvaus
- tarjoajan kelpoisuusehdot ja miten ne todennetaan
- tarjousten valintaperuste ja mahdolliset vertailuperusteet
- määräaika tarjousten tekemiselle
- osoite, johon tarjoukset on toimitettava
- tarjousten voimassaoloaika
- mahdollinen aika lisäkysymysten esittämiselle ja miten ne on esitettävä
- keskeiset kaupalliset ehdot, mutta kuitenkin vähintään
 - o toimitusehto
 - o maksuehto 30 pvä netto
 - o verkkolaskutustiedot

- o takuehto.

Voittanut tarjous valitaan tarjouspyynnössä asetetuilla kriteereillä. Niitä asettaessa on huomioitava hankinnan kohteen luonne ja laatu sekä suhteellisuuden periaate. Toisin sanoen tarjousten valintaperuste ja mahdolliset vertailuperusteet tulee laatia niin, etteivät ne ole ylimitoitettuja hankinnan luonteeseen nähden ja etteivät ne ole esimerkiksi yhtä tarjoajaa suosivia.

Hankintapäätöksestä tulee käydä ilmi kuvaus hankintamenettelystä, hinta, tarjousten vertailu, valittu tarjoaja ja perustelut. Mikäli joku tarjoaja tai tarjous on hylätty menettelyssä, tulee perusteluista ilmetä hylkäämisen perusteet. Päätös lähetetään tiedoksi kaikille tarjouksen antaneille.

Hankinnasta olisi hyvä tehdä kirjallinen sopimus valitun tarjoajan/ien kanssa.

Hankinnan arvo 20.000–60.000 euroa, alv 0 %

Hankinta kilpailutetaan julkaisemalla tarjouspyyntö Cludia -pienhankinnassa.

Suorahankinta ilman kilpailutusta on mahdollinen kohdan 5. ”Pienhankintojen suorahankintaperusteet” mukaisin perustein.

Tarjouspyyntö on laadittava mahdollisimman selkeästi ja riittävän yksityiskohtaisesti hankinnan kohde ja luonne huomioon ottaen. Tarjouspyynnöstä tulee ilmetä vähintään seuraavat asiat:

- hankinnan kohteen kuvaus
- tarjoajan kelpoisuusehdot ja miten ne todennetaan
- tarjousten valintaperuste ja mahdolliset vertailuperusteet
- määräaika tarjousten tekemiselle
- osoite, johon tarjoukset on toimitettava
- tarjousten voimassaoloaika
- mahdollinen aika lisäkysymysten esittämiselle ja miten ne on esitettävä
- keskeiset kaupalliset ehdot, mutta kuitenkin vähintään
 - o toimitusehto
 - o maksuehto 30 pvä netto
 - o verkkolaskutustiedot
 - o takuehto.

Voittanut tarjous valitaan tarjouspyynnössä asetetuilla kriteereillä. Niitä asettaessa on huomioitava hankinnan kohteen luonne ja laatu sekä suhteellisuuden periaate. Toisin sanoen tarjousten valintaperuste ja mahdolliset vertailuperusteet tulee laatia niin, etteivät ne ole ylimitoitettuja hankinnan luonteeseen nähden ja etteivät ne ole esimerkiksi yhtä tarjoajaa suosivia.

Hankinnasta tehdään viranhaltijapäätös Dynastyssa. Päätöksestä tulee käydä ilmi kuvaus hankintamenettelystä, hinta, tarjousten vertailu, valittu tarjoaja ja perustelut. Mikäli joku tarjoaja tai tarjous on hylätty menettelyssä, tulee perusteluista ilmetä hylkäämisen perusteet. Päätös lähetetään tiedoksi kaikille tarjouksen antaneille ja siihen liitetään hankintaoikaisuohjeet. Dynastyn on tallennettu oma hankintaoikaisuohje pienhankinnoille. Tämän lisäksi allekirjoittamaton viranhaltijapäätös hankintaoikaisuohjeineen julkaistaan Rantasalmen kunnan kotisivuilla. Päätös tulee olla kotisivuilla 7 + 14 vuorokautta, jonka jälkeen se poistetaan.

Hankinnasta tehdään kirjallinen sopimus valitun tarjoajan/ien kanssa.

Sosiaali- ja terveystalvet, hankinnan arvo alle 400.000 euroa, alv 0 % sekä muut erityiset palvelut, hankinnan arvo alle 300.000 euroa, alv 0 %

Alle 400.000 (alv 0 %) euron jäävät hankintalain E-liitteen mukaiset sosiaali- ja terveystalvet sekä alle 300.000 (alv 0 %) euron jäävät E-liitteen mukaiset muut erityiset palveluhankinnat kilpailutetaan tapauskohtaisesti tarkoituksen mukaisella tavalla.

Lähtökohtana voidaan pitää sitä, että alle 60.000 alv 0 % euron jäävät E-liitteen mukaiset palveluhankinnat ovat arvoltaan vähäiset ja riittää, että niissä varmistetaan kustannusten kohtuullisuus.

Yli 60.000 alv 0 % euron menevät E-liitteen mukaiset palveluhankinnat kilpailutetaan julkaisemalla tarjouspyyntö Cludia Pienhankinnassa.

Suorahankinta ilman kilpailutusta on mahdollinen kohdan 6.6 ”Pienhankintojen suorahankintaperusteet” mukaisin perustein.

Tarjouspyyntö on laadittava mahdollisimman selkeästi ja riittävän yksityiskohtaisesti hankinnan kohde ja luonne huomioon ottaen. Tarjouspyynnöstä tulee ilmetä vähintään seuraavat asiat:

- hankinnan kohteen kuvaus
- tarjoajan kelpoisuusehdot ja miten ne todennetaan
- tarjousten valintaperuste ja mahdolliset vertailuperusteet
- määräaika tarjousten tekemiselle; tarjouksen tekemiselle on varattava kohtuullinen ja riittävä aika, vähintään 14 vuorokautta lukien tarjouspyynnön julkaisemisen seuraavasta päivästä
- osoite, johon tarjoukset on toimitettava
- tarjousten voimassaoloaika
- mahdollinen aika lisäkysymysten esittämiselle ja miten ne on esitettävä
- keskeiset kaupalliset ehdot, mutta kuitenkin vähintään
 - o toimitusehto
 - o maksuehto 30 pvä netto
 - o verkkolaskutustiedot
 - o takuehto.

Tarjousten saapumisen jälkeen on mahdollista käydä neuvotteluja tarjoajien kanssa. Neuvotteluissa on kuitenkin huomioita tasapuolisuuden periaate.

Voittanut tarjous valitaan tarjouspyynnössä asetetuilla kriteereillä. Niitä asettaessa on huomioitava hankinnan kohteen luonne ja laatu sekä suhteellisuuden periaate. Toisin sanoen tarjousten valintaperuste ja mahdolliset vertailuperusteet tulee laatia niin, etteivät ne ole ylimitoitettuja hankinnan luonteeseen nähden ja etteivät ne ole esimerkiksi yhtä tarjoajaa suosivia.

Yli 60.000 euron hankinnasta tehdään viranhaltijapäätös Dynastyssa. Päätöksestä tulee käydä ilmi kuvaus hankintamenettelystä, hinta, tarjousten vertailu, valittu tarjoaja ja perustelut. Mikäli joku tarjoaja tai tarjous on hylätty menettelyssä, tulee perusteluista ilmetä hylkäämisen perusteet. Dynastyyyn on tallennettu oma hankintaoikaisuohje pienhankinnoille. Tämän lisäksi allekirjoittamaton viranhaltijapäätös hankintaoikaisuohjeineen julkaistaan Rantasalmen kunnan kotisivuilla. Päätös tulee olla kotisivuilla 7 + 14 vuorokautta, jonka jälkeen se poistetaan.

Hankinnasta tehdään kirjallinen sopimus valitun tarjoajan/iien kanssa.

Rakennusurakat, hankinnan arvo alle 150.000 euroa, alv 0 %

Rakentamishankintojen kilpailuttamistarve on arvioitava tapauskohtaisesti ottaen huomioon hankkeen luonne ja laajuus, suunnittelutarve ja toimintaympäristö sekä siihen, onko kyseessä uudisrakentaminen vai peruskorjaushanke.

Lähtökohtana voidaan pitää sitä, että alle 20.000 euron alv 0 % jäävät rakennusurakat ovat arvoltaan vähäiset ja riittää, että niissä varmistetaan kustannusten kohtuullisuus.

Yli 20.000 alv 0 % euron menevät rakennusurakat kilpailutetaan. Hankinta kilpailutetaan ensisijaisesti julkaisemalla tarjouspyyntö Cludia Pienhankinnassa.

Suorahankinta ilman kilpailutusta on mahdollinen kohdan 6.6 ”Pienhankintojen suorahankintaperusteet” mukaisin perustein.

Tarjouspyyntö on laadittava mahdollisimman selkeästi ja riittävän yksityiskohtaisesti hankinnan kohde ja luonne huomioon ottaen. Tarjouspyynnöstä tulee ilmetä vähintään seuraavat asiat:

- hankinnan kohteen kuvaus
- tarjoajan kelpoisuusehdot ja miten ne todennetaan
- tarjousten valintaperuste ja mahdolliset vertailuperusteet
- määräaika tarjousten tekemiselle; tarjouksen tekemiselle on varattava kohtuullinen ja riittävä aika, vähintään 14 vuorokautta lukien tarjouspyynnön julkaisemisen seuraavasta päivästä
- osoite, johon tarjoukset on toimitettava
- tarjousten voimassaoloaika
- mahdollinen aika lisäkysymysten esittämiselle ja miten ne on esitettävä
- keskeiset kaupalliset ehdot, mutta kuitenkin vähintään
 - o toimitusehto
 - o maksuehto 30 pvä netto
 - o verkkolaskutustiedot
 - o takuehto.

Tarjousten saapumisen jälkeen on mahdollista käydä neuvotteluja tarjoajien kanssa. Neuvotteluissa on kuitenkin huomioita tasapuolisuuden periaate.

Voittanut tarjous valitaan tarjouspyynnössä asetetuilla kriteereillä. Niitä asettaessa on huomioitava hankinnan kohteen luonne ja laatu sekä suhteellisuuden periaate. Toisin sanoen tarjousten valintaperuste ja mahdolliset vertailuperusteet tulee laatia niin, etteivät ne ole ylivoimaisia hankinnan luonteeseen nähden ja etteivät ne ole esimerkiksi yhtä tarjoajaa suosivia.

Yli 20.000 euron hankinnasta tehdään aina tietoverkoissa julkaistava viranhaltijapäätös Dynastyssa. Päätöksestä tulee käydä ilmi kuvaus hankintamenettelystä, hinta, tarjousten vertailu, valittu tarjoaja ja perustelut. Mikäli joku tarjoaja tai tarjous on hylätty menettelyssä, tulee perusteluista ilmetä hylkäämisen perusteet. Päätös lähetetään tiedoksi kaikille tarjouksen antaneille ja siihen liitetään oikaisuvaatimus- ja hankintaoikaisuohjeet. Dynastyyn on tallennettu oma hankintaoikaisuohje pienhankinnoille. Tämän lisäksi allekirjoittamaton viranhaltijapäätös hankintaoikaisuohjeineen julkaistaan Rantasalmen kunnan kotisivuilla. Päätös tulee olla kotisivuilla 7 + 14 vuorokautta, jonka jälkeen se poistetaan.

Hankinnasta tehdään kirjallinen sopimus.

Pienhankintojen suorahankintaperusteet

Pienhankinnoissa suorahankinnalla tarkoitetaan pääsääntöisesti sitä, että pienhankinta tehdään suoraan yhdeltä toimittajalta ilman kilpailutusta.

Suorahankinta on mahdollinen arvoltaan vähäisissä hankinnoissa eli toisin sanoen niissä hankinnoissa, jotka ovat arvoltaan alle 5 000 euroa alv 0 % (katso kappale 6.5.1 Vähäiset hankinnat – arvo alle 5 000 euroa, alv 0 %). Tämän lisäksi suorahankinta on mahdollista seuraavissa tapauksissa:

- hankinnalla on hankintayksiköstä riippumaton ennalta arvaamaton kiire
- tarjouskilpailun kustannukset ylittävät kilpailuttamisesta saatavan hyödyn
- vastaavaa tuotetta on hankittu lähiaikoina ja hintataso on siten selvillä
- muita kysymyksen tulevia toimittajia ei ole tiedossa.

Hankintalain mukaisia suorahankintaperusteita (HankL 1397/2016 40–41§) on aina hyvä käyttää apuna sen arvioimiseen, onko suorahankinta mahdollinen. Suorahankinta on aina perusteltava joko päätöksessä tai hankintayksikölle jäävään tilaukseen tai erilliseen muistioon.

Suorahankinnalla ei tarkoiteta niitä tilauksia, joita tehdään kilpailutettujen sopimusten puitteissa. Tilaukset ovat tällöin jo kilpailutettujen sopimusten täytäntöön panemista eivätkä siten itsenäisiä muutoksenhakukelpoisia päätöksiä.

Sopimus / tilaus

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa voidaan hyväksytyyn toimittajan kanssa sopia hankinnasta joko kirjallisella tilauksella tai hankintasopimuksella. Sopimustapaa valittaessa on otettava huomioon hankinnan koko ja laatu sekä tarve varmentaa hankinnan toteutuminen ja todentaa se, mitä on sovittu. Tehtyyn tilaukseen on vaadittava toimittajalta tilausvahvistus, ellei tilaus ole arvoltaan vähäinen tai perustu vuosisopimukseen.

Hankinta-oikaisu ja kuntalain mukainen oikaisuvaatimus ovat mahdollisia myös pienhankinnoissa, joten on suositeltavaa odottaa 14 päivän oikaisuvaatimusaika päätöksenteon tiedoksiannosta ennen hankintasopimuksen allekirjoittamista tai tilauksen tekemistä.

Sidosyksikköhankinta

Sidosyksikköhankinta on merkittävä soveltamisalapoikkeus hankintalainsäädännössä, koska se mahdollistaa hankintojen tekemisen ilman kilpailutusta.

Sidosyksikköhankinta on hankintalain mukainen tilanne, jossa hankintayksikkö tekee hankinnan toiselta hankintayksiköltä, johon sillä on määräysvalta. Sidosyksikköhankinnassa ei tarvitse noudattaa normaalia kilpailutusmenettelyä, mutta sidosyksikön on täytettävä tietyt edellytykset. Sidosyksikköhankinnasta käytetään joskus myös nimitystä in-house hankinta.

Ohjeen kirjoittamishetkellä kunta voi tehdä sidosyksikköhankintoja kuntakonserniin kuuluvilta yhteisöiltä sekä Koha-Suomi Oy:ltä, Kuntien Tiera Oy:ltä, ja Sansia Oy:ltä.

Sidosyksikköhankinnan osalta tehdään päätös viranhaltijapäätöksenä tai toimielimen päätöksenä tämän ohjeen euromääräisiä rajoja soveltaen päätöksen sisällöstä ja kunnan hallintosäännön mukaisesti.

Sidosyksikköhankinnasta tehdään sopimus tähän ohjeeseen perustuen.

Tilajavastuulaki

Tilajavastuu laki soveltuu myös kansallisen kynnysarvon ylittäviin hankintoihin ja pienhankintaan, jos hankinnan arvo ylittää Tilajavastuulain soveltamisraja eli on ≥ 9.000 euroa alv 0 % tai jos palvelu on kestoltaan ≥ 10 päivän työsuoritus ja työ on tavanomaisesti hankintayksikön tiloissa tehtävä työsuoritus tai palvelu. Tilajavastuulain mukaiset selvitykset on pyydettävä viimeistään ennen kuin hankinnasta tehdään tilaus tai sopimus. Rantasalmen kunnassa on käytössä

Tilaajavastuu.fi -portaalin Valvoja-palvelu, josta edellä mainitut selvitykset voi tarkastaa palveluun rekisteröityneiltä toimittajilta.

Hankintojen valvonta

Hankintojen toteutumista on valvottava. Hankintayksikön tulee valvoa sitä, että toimittaja noudattaa hankintasopimuksessa sovittuja ehtoja. Tavara tai palvelu on asianmukaisesti merkittävä vastaanotetuksi asiaa koskevaan tietojärjestelmään tai dokumenttiin. Hankintayksikön on ilmoitettava toimituksesta ja laskutuksesta ilmenneistä puutteista ja virheistä sekä valvottava, että ne korjataan asianmukaisesti. Reklamaatiot tulee aina tehdä kirjallisesti.

Hankinta-asiakirjojen julkisuus

Hankinta-asiakirjat tulevat julkiseksi julkisuuslain (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999) mukaisesti hankinnan arvosta riippumatta.

Esimerkkejä hankinta-asiakirjojen julkiseksi tulemisen ajankohdista:

- tarjouspyyntö tai hintatiedustelu tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu
- tarjouspyynnön täsmennyspyyntö tulee julkiseksi kaikille, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty
- hankintapäätös perusteluineen tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu. Asianosaisilla eli esimerkiksi tarjouskilpailuun osallistuneilla on kuitenkin oikeus saada tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä liike- ja ammattisalaisuustietoja lukuun ottamatta, kun hankintapäätös on tehty. Tarjouksen kokonaishinta ei kuitenkaan ole liikesalaisuus vaan se on annettava.
- tarjoukset ja muut hankintaa koskevat asiakirjat tulevat pääsääntöisesti julkiseksi vasta, kun hankintaa koskeva sopimus tai tilaus on tehty lukuun ottamatta tarjoajan liike- ja ammattisalaisuuksia koskevia tietoja. Kokonaishinta (=vertailuhinta) on kuitenkin annettava.

Esteellisyys julkisissa hankinnoissa

Esteellinen ei saa osallistua hankinnan valmisteluun, esittelemiseen eikä päättämiseen, hankinnan valvontaan ja vastaanottoon eikä muutoinkaan hankintaan liittyvien asioiden käsittelyyn.

Esteellisyys eli jääviys liittyy henkilön tehtävissä esiintyvään eturistiriitaan ja se syntyy, mikäli työntekijä on sellaisessa suhteessa käsiteltävään asiaan tai sen asianosaisiin, joka saattaa vaarantaa hänen

puolueettomuutensa. Esteellisyyttä ei arvioida konkreettisesti vaan riittää, että puolueettomuus on objektiivisesti arvioiden saattanut vaarantua. Jokainen vastaa ensisijaisesti itse siitä, ettei ole esteellinen osallistuessaan hankintoihin ja tarvittaessa jäävää itsensä.

Esteellisyydestä on säädetty kuntalaissa ja hallintolaissa:

- Kuntalaki 410/2015
 - 97 § Esteellisyys
- Hallintolaki 2003/434
- 27 § Esteellisyys
 - 28 § Esteellisyyssperusteet
 - 29 § Esteellisyyden ratkaiseminen

Liite 1 - Hankintojen pikaohje

Hankinnan laji	Hankinnan arvo (€, alv 0 %)	Hankintalain näkökulmasta	Hankintaprosessi	Viranhaltijapäätös Dynastyssa	Ohje (kts. kohdat)
Tavara- ja palveluhankinta, suunnittelukilpailu	alle 5 000	pienhankinta, vähäinen	sähköposti tai suorahankinta	ei pakollinen	6.1–6.4, 6.5.1, 6.6 ja 6.7
Tavara- ja palveluhankinta, suunnittelukilpailu	5 000 - alle 20 000	pienhankinta, vähäinen	Cloudia Pienhankinta	kyllä	6.1–6.4, 6.5.2, 6.6 ja 6.7
Tavara- ja palveluhankinta, suunnittelukilpailu	20 000 – alle 60 000	pienhankinta	Cloudia Pienhankinta	kyllä	6.1–6.4, 6.5.3, 6.6 ja 6.7
Tavara- ja palveluhankinta, suunnittelukilpailu	60 000 – alle 221 000 (EU ka)	kansallinen	Cloudia kilpailutusjärjestelmä	kyllä	4, 5–5.6
Sosiaali- ja terveystalvelut (liite E)	alle 60 000	pienhankinta, vähäinen	sähköposti tai Cloudia Pienhankinta	kyllä	6.1–6.4, 6.5.4, 6.6 ja 6.7
Sosiaali- ja terveystalvelut (liite E)	60 000 – alle 400 000	pienhankinta	Cloudia Pienhankinta	kyllä	6.1–6.4, 6.5.4, 6.6 ja 6.7
Sosiaali- ja terveystalvelut (liite E)	400 000 -	kansallinen	Cloudia kilpailutusjärjestelmä	kyllä	4, 5–5.6 ja 5.7
Muut erityiset palveluhankinnat (liite E)	alle 60 000	pienhankinta, vähäinen	sähköposti tai Cloudia Pienhankinta	kyllä	6.1–6.4, 6.5.4, 6.6 ja 6.7
Muut erityiset palveluhankinnat (liite E)	60 000 – alle 300 000	pienhankinta	Cloudia Pienhankinta	kyllä	6.1–6.4, 6.5.4, 6.6 ja 6.7
Muut erityiset palveluhankinnat (liite E)	300 000 -	kansallinen	Cloudia kilpailutusjärjestelmä	kyllä	4, 5–5.6 ja 5.7
Rakennusurakka	alle 20 000	pienhankinta, vähäinen	sähköposti tai Cloudia Pienhankinta	kyllä	6.1–6.4, 6.5.5, 6.6 ja 6.7
Rakennusurakka	20 000 – alle 150 000	pienhankinta	Cloudia Pienhankinta	kyllä	6.1–6.4, 6.5.5, 6.6 ja 6.7
Rakennusurakka	150 000 – alle 5 548 000 (EU ka)	kansallinen	Cloudia kilpailutusjärjestelmä	kyllä	4, 5–5.6
Sidosyksikköhankinta tai hankinta toiselta hankintayksiköltä	-	Sidosyksikköhankinta tai hankinta toiselta hankintayksiköltä	Ei hankintalain mukaista hankintaprosessia.	ei pakollinen alle 5000 € hankinnoissa.	5.1.4. ja 7

Huom.! Kaikkien hankintojen osalta on huomioitava hankintaohjeen luvut 1, 3, 7, 8, 9 ja 10

Hankinnoissa, joissa tehdään viranhaltijapäätös Dynastyssa, on valittava oikea päätöspohja oikaisuohjeineen Tarkennukset ja lisätiedot hallintosihteeriltä.